

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 7 november 2017

Mål nr

Ö 5635-16

PARTER

Klagande

TK

Ombud: Jur.kand. LS

Motpart

Nyköpings kommun, Bygg- och tekniknämnden

611 83 Nyköping

SAKEN

Ansökan i hovrätt om resning och klagan i hovrätt över domvilla

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts, Mark- och miljööverdomstolen, beslut 2016-11-03 i mål

P 2405-16

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen ändrar Mark- och miljööverdomstolens beslut och beviljar den sökta resningen.

Högsta domstolen undanröjer Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom den 25 mars 2015 i mål P 5903-14 och avslår den ansökan om utdömande av vite som Nyköpings kommun, Bygg- och tekniknämnden, har riktat mot TK.

Nyköpings kommun ska ersätta TKs rättegångskostnader i Högsta domstolen med 15 000 kr, avseende ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för Högsta domstolens beslut till dess betalning sker.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

TK har yrkat att Högsta domstolen bifaller hans ansökan om resning eller klagan över domvilla och undanröjer mark- och miljödomstolens dom. Vidare har han yrkat ersättning för rättegångskostnader.

Nyköpings kommun, Bygg- och tekniknämnden, har yttrat sig.

SKÄL

Bakgrund

1. Bygg- och tekniknämnden i Nyköpings kommun beslutade den 30 augusti 2011 att förelägga TK att forsla bort en container som stod uppställd på fastigheten X 7:231 senast en månad från och med att beslutet fått laga kraft. Föreläggandet förenades med ett löpande vite om 10 000 kr per månad. Beslutet fick laga kraft den 31 maj 2012.

2. Med åberopande av att föreläggandet inte hade följts ansökte nämnden den 24 oktober 2014 hos mark- och miljödomstolen om utdömande av vite till ett belopp om 20 000 kr för perioden den 1 augusti 2012 – 30 september 2012. TK delgavs nämndens ansökan den 13 november 2014.

3. Genom dom den 25 mars 2015 förpliktade domstolen TK att till staten betala vitet om 20 000 kr. Domen fick laga kraft den 9 februari 2016.

4. TK ansökte hos Mark- och miljööverdomstolen om resning och klagade över domvilla beträffande domen. Mark- och miljööverdomstolen har avslagit hans talan.

Parternas talan i Högsta domstolen

5. TK har till stöd för sin talan i Högsta domstolen anfört bl.a. att vitet var preskriberat redan vid tidpunkten för nämndens ansökan hos mark- och miljödomstolen.

6. Nämnden har bekräftat att ansökan gjordes mer än två år efter att förutsättningarna hade uppkommit för att väcka en talan om utdömande av vitet.

Preskription av vite

7. Ett vite bortfaller om talan om att det ska dömas ut inte har delgetts adressaten inom två år från det att förutsättningarna för att väcka talan uppkom (9 § tredje stycket lagen, 1985:206, om viten). Vid löpande s.k. påbudsvite preskriberas vitesbeloppen fortlöpande. Preskriptionstiden börjar räknas vid varje vitesperiods utgång. (Se prop. 1984/85:96 s. 108 och 120, jfr även NJA 1974 s. 243.)

8. Med hänsyn till vitets straffliknande karaktär ska rätten självmant och inom ramen för sin materiella bedömning beakta preskriptionsbestämmelsen i 9 § tredje stycket viteslagen.

Resning

9. Vid handläggning av en ansökan om resning av det slag som målet gäller ska bl.a. 58 kap. 1, 7 och 8 §§ rättegångsbalken tillämpas (42 § lagen, 1996:242, om domstolsärenden samt 4 kap. 2 § och 5 kap. 1 § lagen, 2010:921, om mark- och miljödomstolar).

10. Sedan en dom har fått laga kraft får resning beviljas till förmån för någon av parterna bl.a. om den rättstillämpning, som ligger till grund för domen, uppenbart strider mot lag (58 kap. 1 § första stycket 4 rättegångsbalken). Detta kan vara fallet om domstolen t.ex. har förbisett eller uppenbart misstolkat en gällande lagbestämmelse.

11. När resning beviljas ska rätten förordna att målet åter ska tas upp vid den domstol som sist dömt i målet. Kostnadsfrågan ska då prövas i målet efter dess återupptagande. Om resning beviljas och saken är uppenbar, får rätten dock omedelbart ändra domen och ska då samtidigt ta ställning till kostnadsfrågan. (Se 58 kap. 7 och 8 §§ rättegångsbalken.)

Bedömningen i detta fall

12. TK delgavs ansökan avseende vite för augusti och september 2012 först sedan tvåårsfristen i 9 § tredje stycket viteslagen hade gått ut. Vitet hade då bortfallit.

13. Den rättstillämpning som låg till grund för mark- och miljödomstolens dom strider uppenbart mot lag. Mark- och miljööverdomstolens beslut bör därför ändras och resning beviljas.

14. Det är uppenbart att nämndens ansökan om utdömning av vitet ska avslås. Därmed finns det förutsättningar för att omedelbart ändra mark- och miljödomstolens dom.

15. Med denna utgång har TK rätt till ersättning för sina rättegångskostnader i resningsärendet (se 58 kap. 8 § rättegångsbalken, jfr NJA 2011 s. 884).

16. TK har begärt ersättning för ombudsarvode med 200 697 kr jämte ränta från och med den 25 september 2017. Av utredningen framgår att en stor del av de angivna ombudskostnaderna inte har hänfört sig till frågan om utdömning av vite. Redan av denna anledning saknas förutsättningar för att tillerkänna TK hela den begärda ersättningen. Högsta domstolen finner att ersättning skäligen bör utgå med 15 000 kr. Ränta ska utgå från dagen för Högsta domstolens beslut.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Gudmund Toijer, Ann-Christine Lindeblad (referent), Kerstin Calissendorff, Sten Andersson och Stefan Johansson
Föredragande justitiesekreterare: Cecilia Hartman